

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.001.08.2018
P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r..
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Izabela Pilarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/49/2018 z dnia 14 lutego 2018 r., 2. Anna Hulboj, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/67/2018 z dnia 2 marca 2018 r., 3. Tomasz Raszka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/78/2018 z dnia 7 marca 2018 r., 4. Jerzy Horodecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/76/2018 z dnia 7 marca 2018 r. (Dowód: akta kontroli str. 1-2F)
Jednostka kontrolowana	Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu, ul. Strzelców Bytomskich 207, 41 – 914 Bytom ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Cudny Prezes Zarządu od 19 czerwca 2017 r. ² . (Dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, tj. wykorzystania dotacji przeznaczonych na finansowanie: jednorazowych odpraw pieniężnych⁴, rent wyrównawczych, działań wykonywanych w trakcie i po zakończeniu likwidacji kopalń, świadczeń z tytułu urlopów górniczych⁵ oraz urlopów dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej⁶, a także zadań związanych z naprawianiem szkód wywołanych ruchem zlikwidowanego zakładu górniczego i zakładu będącego w trakcie likwidacji.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadniają:

- prawidłowe sporządzanie wniosków o przyznanie miesięcznych rat dotacji, na finansowanie zadań wymienionych w rocznych planach zadań,
- rzetelne sporządzanie rozliczeń miesięcznych z wykorzystania dotacji, znajdujące odzwierciedlenie w dokumentacji źródłowej,

¹ Zwana dalej: „SRK”.

² Wcześniej, do 17 maja 2014 r. funkcję tą pełnił Marek Tokarz.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, negatywna, a w przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁴ Zwanych dalej: „jop”.

⁵ Zwanych dalej: „ug”.

⁶ Zwanych dalej: „up”.

- terminowe przekazywanie rozliczeń miesięcznych i rocznych do Ministerstwa Energii i Agencji Rozwoju Przemysłu SA⁷.

Dwie nieprawidłowości polegające na nieterminowym zwrocie dotacji w łącznej kwocie 305.081,26 zł (0,5% próby dotacji objętej badaniem) oraz popełnieniu błędu w jednym sprawozdaniu z wykorzystania dotacji, ze względu na ich wymiar i charakter nie miały istotnego wpływu na kontrolowaną działalność SRK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

W wyniku badania niżej wymienionej dokumentacji dotyczącej siedmiu umów, na podstawie których SRK otrzymała środki z dotacji w wysokości 1.218.903.636,64 zł, z czego szczegółowym badaniem objęto wykorzystanie 63.026.914,08 zł (5,2%), stwierdzono, że:

1. Zgodnie z umową nr 1/II/FGŚP/17/DGA z dnia 3 lutego 2017 r.⁸ łączna kwota przyznanych i przekazanych SRK przez Ministra Energii dotacji na 2017 r. przeznaczonych na wypłatę jop⁹, dla pracowników czterech kopalń wyniosła 60.047.458,36 zł¹⁰. Z kwoty otrzymanej dotacji wykorzystano 100% środków.

Na podstawie badania wniosków o przyznanie dotacji dla KWK „Wieczorek” i KWK „Krupiński” za maj 2017 r. w zakresie spełniania wymagań formalnych, prawidłowości sporządzenia i rozliczenia wniosku dla KWK „Wieczorek” za maj 2017 r., terminowości składania rozliczeń miesięcznych i rocznych, zgodności rozliczenia rocznego z rozliczeniami miesięcznymi oraz wypełniania obowiązków dotyczących przekazywania Ministerstwu Energii i ARP wymaganych informacji stwierdzono, że:

- wnioski o przyznanie dotacji zawierały m. in. nazwę jednostki, liczbę osób uprawnionych do otrzymania jop i kwotę dotacji, z podziałem na osoby zatrudnione w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla i na pozostałej powierzchni, co było zgodne z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 10 kwietnia 2015 r. w sprawie dotacji budżetowych przeznaczonych na finansowanie jednorazowych odpraw pieniężnych oraz na pokrycie bieżących strat produkcyjnych przedsiębiorstwa¹¹.

Zgodnie ze złożonymi wnioskami, SRK otrzymywała co miesiąc raty dotacji, które wpływały na wyodrębniony rachunek bankowy, zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie jop.

- dotacja dotycząca wniosku o najwyższej kwocie wnioskowanej raty, tj. za maj 2017 r.¹² dla KWK „Wieczorek I”, z zapotrzebowaniem w kwocie 19.898.769,84 zł dla 257 osób¹³ została w całości wydatkowana dla 257 osób, a kwota wykorzystanej dotacji¹⁴ znajdowała

⁷ Zwana dalej „ARP”.

⁸ Zwana dalej: „umową nr 1”.

⁹ Umowa była zmieniana aneksami nr: 1 z 1 kwietnia 2017 r., 2 z 8 maja 2017 r. i 3 z 16 sierpnia 2017 r. z 8 grudnia 2017 r.

¹⁰ w tym: KWK „Pokój I” – 17.863.140,68 zł, KWK „Krupiński” – 16.868.191,52 zł, KWK „Wieczorek I” – 25.241.241,12 zł, KWK „Jas-Mos” – 74.885,04 zł.

¹¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 510, zwanego dalej: „rozporządzeniem w sprawie jop”.

¹² W maju 2017 r. SRK złożyła zapotrzebowanie w najwyższej kwocie na dotacje dotyczące jop, ug i up, tj. w łącznej kwocie 59.205.678,22 zł (13,9% zapotrzebowania ogółem).

¹³ W tym dla 49 osób zatrudnionych w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla na kwotę 3.793.928,88 zł i 208 osób zatrudnionych na pozostałej powierzchni na kwotę 16.104.840,96 zł.

¹⁴ „Rozliczenie z wykorzystania w czerwcu 2017 r. dotacji budżetowej”.

potwierdzenie w dokumentach źródłowych, tj. listach płac i przelewach bankowych.

(Dowód akta kontroli str.: 165-178, 206-207, 217-219, 232-239, 275-279)

- SRK przekazywała Ministerstwu Energii i ARP rozliczenia miesięczne dotacji na jop w terminie do 25 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, a rozliczenie roczne 2 lutego 2018 r., co było zgodne z § 9 rozporządzenia w sprawie jop,
- dane wynikające z rozliczeń dotacji sporządzonych przez KWK „Wieczorek” za okres maj-wrzesień 2017 r.¹⁵ były prawidłowo ujęte w rocznym rozliczeniu dotacji, m.in. w zakresie kwot otrzymanej (łącznie 25.241.241,12 zł) i wykorzystanej dotacji (łącznie 25.241.241,12 zł),
- SRK przekazywała Ministerstwu Energii i ARP informacje stanowiące podstawę monitorowania wydatkowania dotacji, a także wyjaśnienia dotyczące przyczyn niewykorzystania w całości przyznanej dotacji, wypełniając zobowiązania wynikające z § 10 umowy nr 1.

(Dowód: akta kontroli str.165-178, 280-282)

2. Zgodnie z umową nr 2/II/D/10001/2580/17/DGA z dnia 18 stycznia 2017 r.¹⁶ łączna kwota przyznanych i przekazanych SRK przez Ministra Energii dotacji na finansowanie w 2017 r. rent wyrównawczych¹⁷ wynosiła 32.540.000,00 zł.

W ramach tej umowy wykorzystano 32.083.900,33 zł, a niewykorzystane środki w wysokości 456.099,67 zł zwrócono do 31 stycznia 2018 r. Przyczyną niewykorzystania dotacji był brak uprawnomocnienia się wyroków sądowych (dla 25 osób), wstrzymanie wypłat rent wyrównawczych w związku z przyznaniem przez ZUS emerytur (dla 26 osób), niepodpisanie ugód (z dwoma osobami), zgon (ośmiu osób).

Na podstawie badania wniosków o przyznanie dotacji dla poszczególnych kopalń wchodzących w skład pięciu jednostek organizacyjnych SRK (Biuro Zarządu, KHW S.A., KW S.A., JSW S.A., Inne kopalnie¹⁸) za 2017 r. w zakresie spełnienia wymagań formalnych, prawidłowości sporządzenia i rozliczenia wniosku dla KWK „Niwka Modrzejów” za grudzień 2017 r.¹⁹, terminowości składania rozliczeń miesięcznych i rocznych, zgodności rozliczenia rocznego z rozliczeniami miesięcznymi oraz wypełniania obowiązków dotyczących przekazywania Ministerstwu Energii i ARP wymaganych informacji stwierdzono, że:

- wnioski o dotację budżetową z tytułu rent wyrównawczych, zawierały m.in. nazwę jednostki, liczbę osób uprawnionych do renty, kwotę dotacji, co było zgodne z § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Energii z 27 czerwca 2016 r. w sprawie dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla oraz rent wyrównawczych²⁰. Zgodnie ze złożonymi wnioskami, SRK otrzymywała co miesiąc raty dotacji, które wpływały na wyodrębniony rachunek bankowy, zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rent wyrównawczych.

¹⁵ Wszystkie rozliczenia miesięczne tej kopalni.

¹⁶ Zwana dalej: „umową nr 2”.

¹⁷ Umowa była zmieniana aneksami nr: 1 z 16 maja 2017 r., 2 z 17 lipca 2017 r. i 3 z 11 grudnia 2017 r.

¹⁸ Według stanu na grudzień 2017 r. w skład SRK wchodziło 30 kopalń.

¹⁹ Wniosek o łącznej kwocie zapotrzebowania na renty wyrównawcze w kwocie 3.934.937,60 zł.

²⁰ Dz. U. z 2016 r., poz. 931, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie rent wyrównawczych”.

- dotacja dotycząca wniosku o najwyższej kwocie wnioskowanej raty, tj. za grudzień 2017 r.²¹ dla KWK „Niwka Modrzejów”, w wysokości 83.684,06 zł dla 85 osób, została w całości wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem i znajdowała potwierdzenie w dokumentach źródłowych, tj. listach płac i przelewach bankowych.

(Dowód akta kontroli str.: 5-14, 21-51, 52-86, 90, 111)

- SRK przekazywała Ministerstwu Energii i ARP rozliczenia miesięczne dotacji na renty wyrównawcze w terminie do 20 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, a rozliczenie roczne 5 lutego 2018 r., co było zgodne z § 10 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie rent wyrównawczych.
- dane wynikające z miesięcznych rozliczeń dotacji, dotyczące poszczególnych kopalń były prawidłowo wykazane w rocznych rozliczeniach dotacji, m.in. w zakresie kwot otrzymanej (łącznie 32.540.000 zł) i wykorzystanej dotacji (łącznie 32.083.900,33 zł).

(Dowód: akta kontroli str. 15, 52-107, 109-148)

- SRK przekazywała Ministerstwu Energii i ARP informacje stanowiące podstawę monitorowania wydatkowania dotacji, a także wyjaśnienia dotyczące przyczyn niewykorzystania w całości przyznanej dotacji, wypełniając zobowiązania wynikające z § 11 umowy nr 2.

(Dowód: akta kontroli str. 15, 86-107, 109-148)

3. Zgodnie z umową nr 4/II/D/10001/2580/17/DGA z 9 lutego 2017 r.²² łączna kwota przyznanych SRK przez Ministra Energii dotacji na 2017 r. wyniosła 228.749.200,00 zł²³, w tym na sfinansowanie: działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń przez Oddział SRK w Czeladzi Centralny Zakład Odwadniania Kopalń²⁴ - 190.888.700,00 zł i przez Oddział SRK w Dąbrowie Górniczej Kopalnie Węgla Kamiennego w całkowitej likwidacji – 27.745.600,00 zł oraz kosztów ogólnego zarządu – 10.114.900,00 zł.

Z kwoty dotacji otrzymanej przez SRK na sfinansowanie: działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń przez CZOK w wysokości 183.696.200,00 zł wykorzystano (łącznie z przychodami z tytułu likwidacji) 183.273.774,20 zł, tj. 99,8% środków. Niewykorzystana kwota w wysokości 422.425,80 zł została zwrócona na rachunek Ministerstwa Energii w trzech ratach:

- kwoty: 16,80 zł w dniu 8 stycznia 2018 r. oraz 415.674,24 zł w dniu 29 stycznia 2018 r., tj. w terminie określonym w art. 168 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁵ oraz w § 9 ust. 5 umowy,
- kwota 6.734,76 zł w dniu 16 lutego 2018 r., tj. po terminie określonym jak wyżej, wraz z odsetkami w kwocie 23,62 zł, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia, w sekcji *Ustalono nieprawidłowości*.

(Dowód: akta kontroli str. 531, 533-537)

Na podstawie badania dokumentacji dotyczącej CZOK, w tym: wniosków o przyznanie dotacji budżetowej dotyczących działań wykonywanych po likwidacji kopalń za 2017 r. w zakresie spełnienia wymagań formalnych, zgodności dofinansowywanych zadań we wniosku za grudzień 2017 r. na kwotę 37.804.800,00 zł z „Zaktualizowanym rocznym planem działań wykonywanych

²¹ Wniosek o łącznej kwocie zapotrzebowania na renty wyrównawcze w kwocie 3.934.937,60 zł.

²² Zwana dalej: „umową nr 3”.

²³ Umowa była zmieniana aneksami nr: 1 z 1 sierpnia 2017 r., 2 z 7 listopada 2017 r.

²⁴ Zwany dalej: „CZOK”.

²⁵ Dz. U. z 2017 r., poz. 2077, zwana dalej „ustawą o finansach publicznych”.

po zakończeniu likwidacji kopalń”, prawidłowości sporządzenia rozliczenia dotacji za grudzień 2017 r. na kwotę 30.099.400,00 zł, terminowości składania rozliczeń miesięcznych i rocznych, zgodności rozliczenia rocznego z rozliczeniami miesięcznymi oraz informowania Ministra Energii o wystąpieniu zdarzeń mających lub mogących mieć wpływ na realizację zadań ujętych w umowie stwierdzono, że:

- wnioski będące podstawą otrzymania miesięcznej raty dotacji zostały sporządzone zgodnie ze wzorami dokumentów określonymi przez Departament Górnictwa Ministerstwa Energii oraz odpowiadały zadaniom (zakresom) wymienionym w załączniku nr 3 do umowy, obejmującym: zabezpieczenie kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym, likwidacja oraz zabezpieczanie zbędnych szybów i szybków, likwidacja infrastruktury kopalni, opracowanie wymaganych odrębnymi przepisami projektów, dokumentacji, opinii, ekspertyz i analiz związanych z realizacją zadań ujętych w „Zaktualizowanym rocznym planie działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń”, koszty ogólnego zarządu.

Zgodnie ze złożonymi wnioskami, SRK otrzymywała co miesiąc raty dotacji, które wpływały na wyodrębniony rachunek bankowy, zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 24 marca 2017 r. w sprawie dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie likwidacji kopalń, działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń, naprawiania szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego oraz zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym²⁶ oraz § 4 ust. 3 umowy.

(Dowód akta kontroli str. 485-499, 500-521, 522)

- z zaplanowanych do realizacji przez CZOK w 2017 r. 212 zadań w zakresie zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym, wykonano 192 zadania. Nie wykonano 20 zadań, z tego:
 - 17 z powodu unieważnienia postępowania przetargowego i braku możliwości przeprowadzenia powtórnego postępowania wraz z wykonaniem przedmiotu zamówienia do końca bieżącego roku (brak ofert niepodlegających odrzuceniu lub cena najkorzystniejszej oferty złożonej w postępowaniu przetargowym przewyższała kwotę, którą przeznaczono na sfinansowanie zamówienia lub wykonawca wyłoniony w wyniku postępowania nie podpisał umowy),
 - dwóch z powodu niedotrzymania terminu wykonania umowy przez wykonawcę,
 - jednego z powodu wyłączenia z ruchu urządzenia zaplanowanego do remontu, w związku z czym remont stał się bezzasadny.Nie wykonano też zaplanowanej rozbiórki obiektu budowlanego – jedyne zadanie w zakresie likwidacji infrastruktury kopalń oraz dwóch z 16 zaplanowanych projektów, dokumentacji, opinii i ekspertyz związanych z realizacją zadań ujętych w „Zaktualizowanym rocznym planie działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń”

²⁶ Dz. U. poz. 684, obowiązujące od 31 marca 2017 r., zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie dotacji na likwidację kopalń”. W okresie wcześniejszym obowiązywało rozporządzenie Ministra Energii z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie likwidacji kopalń, działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń, naprawiania szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego oraz zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym (Dz.U. poz. 937).

wymaganych odrębnymi przepisami - z przyczyn leżących po stronie wykonawcy.

(Dowód akta kontroli str. 523-532)

- kwota dotacji w wysokości 30.099.400,00 zł wykazana przez CZOK w sprawozdaniu za grudzień 2017 r. znajdowała potwierdzenie w dokumentach źródłowych, tj.: fakturach, notach księgowo-obciążeniowych, zestawieniach wynagrodzeń, dowodach opłat za korzystanie ze środowiska.

(Dowód: akta kontroli str. 538-549, 552, 554-555)

- SRK przekazywała Ministerstwu Energii i ARP rozliczenia miesięczne dotacji na likwidację kopalń w terminie do 25 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, a rozliczenie roczne 19 lutego 2018 r. do Ministerstwa Energii oraz 20 lutego 2018 r. do ARP, co było zgodne z § 6 rozporządzenia w sprawie dotacji na likwidację kopalń oraz § 6 ust. 1 i 2 umowy. W rozliczeniu rocznym wyjaśniono też przyczyny niewykorzystania w całości przyznanej dotacji i wymieniono zadania niezrealizowane.
- rozliczenia dotacji sporządzone przez CZOK za okres styczeń-grudzień 2017 r. były zgodne z rocznym rozliczeniem dotacji, m.in. w zakresie kwot otrzymanej (łącznie 183.696.200 zł) i wykorzystanej dotacji (łącznie 180.807.892,36 zł²⁷).

(Dowód: akta kontroli str. 529, 550-552)

4. Zgodnie z umową nr 6/II/D/10001/2580/17/DGA z 10 lutego 2017 r.²⁸ łączna kwota przyznanych SRK przez Ministra Energii dotacji na 2017 r.²⁹ na finansowanie świadczeń z tytułu ug oraz up wyniosła 365.036.942 zł³⁰.

W ramach tej umowy, SRK przekazano dotacje w wysokości 365.036.932,62 zł, z czego wykorzystano 364.031.909,17 zł (99,7%). Niewykorzystane środki w wysokości 1.005.023,45 zł zwrócono do 31 stycznia 2018 r. Przyczyną niewykorzystania części dotacji było głównie nabycie przez górników uprawnień emerytalnych i przekroczenie przez nich 30-krotności składek emerytalnych.

Na podstawie badania wniosków o przyznanie dotacji budżetowej dotyczących świadczeń z tytułu ug oraz up, sporządzonych przez 11 kopalń³¹ wchodzących w skład SRK (za maj 2017 r.) w zakresie spełnienia wymagań formalnych, prawidłowości sporządzenia i rozliczenia wniosku dla KWK „Mysłowice”, za maj 2017 r. na kwotę łączną 1.005.362,04 zł dla 168 osób³², terminowości składania rozliczeń miesięcznych i rocznych, zgodności rozliczenia rocznego z rozliczeniami miesięcznymi oraz wypełniania obowiązków dotyczących przekazywania Ministerstwu Energii i ARP wymaganych informacji stwierdzono, że:

²⁷ Kwota 183.273.774,20 zł pomniejszona o przychody w wysokości 2.465.881,84 zł uzyskane z tytułu likwidacji kopalń.

²⁸ Zwana dalej: „umową nr 4”.

²⁹ Umowa była zmieniana aneksami nr: 1 z 13 marca 2017 r., 2 z 16 maja 2017 r., 3 z 21 września 2017 r.; 4 z 28 listopada 2017 r., 5 z 21 grudnia 2017 r.

³⁰ w tym: ug 345.949.482 zł i up 19.087.460 zł.

³¹ KWK „Centrum”, KWK „Makoszowy”, KWK „Brzeszcze”, KWK „Mysłowice”, KWK „Kazimierz-Juliusz”, KWK „Boże Dary”, KWK „Anna”, KWK „Jas Mos”, KWK „Pokój I”, KWK „Wieczorek I”, KWK „Krupiński”.

³² W tym 927.015,39 zł na ug dla 149 osób i 78.346,65 zł na up dla 19 osób.

- wnioski o przyznanie dotacji budżetowej dotyczące świadczeń z tytułu ug oraz up, zawierały m. in. nazwę jednostki, liczbę osób uprawnionych do otrzymania świadczeń z tytułu ug i up, w tym liczbę osób, które będą korzystały ze świadczenia po raz pierwszy oraz kwotę dotacji, co było zgodne z § 2 ust. 2 i § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 10 kwietnia 2015 r. w sprawie dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie świadczeń z tytułu urlopów górniczych oraz urlopów dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla³³.

Zgodnie ze złożonymi wnioskami, SRK otrzymywała co miesiąc raty dotacji, które wpływały na wyodrębniony rachunek bankowy, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ug i up.

(Dowód akta kontroli str.: 179-216, 279-286, 308-424, 436-440)

- dotacja dotycząca wniosku o najwyższej kwocie wnioskowanej raty, tj. za maj 2017 r. dla KWK „Mysłowice”, w wysokości łącznej 1.005.362,04 zł dla 168 osób³⁴ została wykorzystana w kwocie 1.002.977,08 zł³⁵ (99,8%) dla 165 osób. Niewykorzystane środki w kwocie 2.384,96 zł zwrócono 30 czerwca 2017 r. Przyczyną niewykorzystania części dotacji był zgon jednej osoby i nabycie uprawnień emerytalnych przez dwie osoby.

Kwota wykorzystanej przez Kopalnię dotacji znajdowała potwierdzenie w dokumentach źródłowych, tj. listach płac i przelewach bankowych.

(Dowód: akta kontroli str.: 208, 280-282, 287-317)

- SRK przekazywała Ministerstwu Energii i ARP rozliczenia miesięczne dotacji na świadczenia z tytułu ug i up w terminie do 25 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, a rozliczenie roczne 2 lutego 2018 r., co było zgodne z § 5 rozporządzenia w sprawie ug i up.
- Rozliczenia dotacji sporządzone przez KWK „Mysłowice” za poszczególne miesiące 2017 r. były zgodne z rocznym rozliczeniem dotacji, m.in. w zakresie kwot otrzymanej (łącznie 11.821.737,07 zł) i wykorzystanej dotacji (łącznie 11.795.150,67 zł).

(Dowód: akta kontroli str. 279-282, 308-424, 436-440)

- SRK przekazywała Ministerstwu Energii i ARP informacje stanowiące podstawę monitorowania wydatkowania dotacji, a także wyjaśnienia dotyczące przyczyn niewykorzystania w całości przyznanej dotacji, wypełniając zobowiązania wynikające z § 10 umowy nr 4.

(Dowód: akta kontroli str. 179-204, 280-281)

³³ Dz. U. z 2015 r., poz. 512, zwanego dalej: „rozporządzeniem w sprawie ug i up”.

³⁴ W tym 927.015,39 zł na ug dla 149 osób i 78.346,65 zł na up dla 19 osób.

³⁵ W tym 924.651,72 zł na ug dla 147 osób i 78.325,36 zł na up dla 18 osób.

5. Zgodnie z umową nr 10/II/D/10001/2830/17/DGA z 22 lutego 2017 r.³⁶ łączna kwota przyznanych SRK przez Ministra Energii dotacji na 2017 r.³⁷ wyniosła 563.674.600,00 zł³⁸, w tym: 546.301.600,00 zł dla 12 oddziałów SRK na sfinansowanie realizacji zadań wykonywanych w trakcie likwidacji kopalń oraz 17.373.000,00 zł na sfinansowanie kosztów ogólnego zarządu.

Z kwoty dotacji, otrzymanej przez Oddział SRK KWK „CENTRUM”, w wysokości 76.991.200,00 zł wykorzystano 73.626.800,00 zł (95,6%). Niewykorzystana kwota w wysokości 3.364,4 tys. zł została zwrócona na rachunek Ministerstwa Energii:

- kwota 3.066,1 tys. zł w dniu 8 stycznia 2018 r., tj. w terminie określonym w § 9 ust. 5 umowy,
- kwota 298,3 tys. zł w dniu 16 lutego 2018 r., tj. po terminie określonym jak wyżej, wraz z odsetkami w kwocie 2,1 tys. zł., co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

(Dowód: akta kontroli str. 538-549, 552, 554-555)

Na podstawie badania dokumentacji dotyczącej Oddziału SRK KWK „CENTRUM”, w tym: wniosków o przyznanie dotacji budżetowej dotyczących działań wykonywanych po likwidacji kopalń za 2017 r. w zakresie spełnienia wymagań formalnych, zgodności dofinansowywanych zadań we wniosku za grudzień 2017 r. na kwotę 16.553,9 tys. zł z „Zaktualizowanym rocznym planem działań wykonywanych w trakcie likwidacji kopalń na 2017 r.”³⁹, prawidłowości rozliczenia dotacji w kwocie 9.672.600,00 zł wykazanej w „Sprawozdaniu z realizacji zadań wykonywanych w trakcie likwidacji kopalń” za grudzień 2017 r., terminowości składania sprawozdań miesięcznych i rocznych, zgodności rozliczenia rocznego z rozliczeniami miesięcznymi oraz informowania Ministra Energii o wystąpieniu zdarzeń mających lub mogących mieć wpływ na realizację zadań ujętych w umowie stwierdzono, że:

- SRK sporządziła w 2017 r. i przesłała do Ministerstwa Energii wnioski będące podstawą otrzymania miesięcznej raty dotacji na finansowanie zadań, a także związanych z nimi kosztów ogólnego zarządu, zgodnie z wzorami dokumentów określonymi przez Departament Górnictwa Ministerstwa Energii.

Zgodnie ze złożonymi wnioskami, SRK otrzymywała co miesiąc raty dotacji, które wpływały na wyodrębniony rachunek bankowy, zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dotacji na likwidację kopalń oraz § 4 ust. 1 umowy,

- zadania wymienione we wniosku za grudzień 2017 r.⁴⁰ o wypłacenie zaliczki dotacji odpowiadały zadaniom wymienionym w rocznym planie działań w trakcie likwidacji na 2017 r. oraz załączniku nr 3 do umowy nr 5, tj. m.in.: likwidacji oraz zabezpieczenia wyrobisk korytarzowych, szybów i szybków, zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym, likwidacji infrastruktury kopalni,

(Dowód akta kontroli str.: 557-573, 578, 588-603, 608, 618-629, 687-718)

³⁶ Zwana dalej: „umową nr 5”.

³⁷ Umowa była zmieniana m. in. aneksami nr: 1 z 13 marca 2017 r., 2 z 15 marca 2017 r., 3 z 9 maja 2017 r., 4 z 24 lipca 2017 r., 5 z 29 sierpnia 2017 r., 7 z 11 grudnia 2017 r.

³⁸ Otrzymano dotację w wysokości 531.588.600,00 zł.

³⁹ Zwanym dalej „rocznym planem działań w trakcie likwidacji na 2017 r.”

⁴⁰ Badaniem objęto wnioski z dnia 24 listopada 2017 r. o wypłacenie zaliczki dotacji na miesiąc grudzień 2017 r. o najwyższej kwocie: 16.553,9 tys. zł, co stanowiło 21,5% łącznej kwoty przekazanej w 2017 r. dotacji dla Oddziału SRK KWK Centrum.

- kwota dotacji w wysokości 9.672.600,00 zł wykazana w „Sprawozdaniu z realizacji zadań wykonywanych w trakcie likwidacji kopalń” za grudzień 2017 r. znajdowała potwierdzenie w dokumentacji źródłowej;

(Dowód: akta kontroli str. 1111-1117)

- z zaplanowanych w rocznym planie działań w trakcie likwidacji na 2017 r. do realizacji w 2017 r. 153 zadań (w ramach siedmiu zakresów) nie wykonano 35 zadań, z tego: 29 zadań⁴¹ z powodu przedłużających się procedur przetargowych, jednego z uwagi na zmianę koncepcji wykorzystania nieruchomości⁴², jednego zadania⁴³ ze względu na jego złożoność oraz zbyt krótki termin na wykonanie projektu, czterech zadań (projekty)⁴⁴ z uwagi na brak możliwości określenia ostatecznego terminu likwidacji obiektów, brak jednoznacznego opisanie ostatecznych parametrów obiektów oraz zawalenie się budynku, dla którego miał być wykonany projekt. Niewykonanie zadań miało wpływ na niewykorzystanie części dotacji. Środki te zostały zwrócone (co opisano w niniejszym punkcie).

(Dowód: akta kontroli str.: 630-682, 690-692)

- SRK przekazywała Ministerstwu Energii i ARP rozliczenia miesięczne dotacji na likwidację kopalń w terminie do 25 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, a rozliczenie roczne 19 lutego 2018 r., co było zgodne z § 6 rozporządzenia w sprawie dotacji na likwidację kopalń oraz § 6 ust. 1 i 2 umowy. W rozliczeniu rocznym wyjaśniono też przyczyny niewykorzystania w całości przyznanej dotacji i wymieniono zadania niezrealizowane.

Kwoty wykazane w sprawozdaniu za grudzień 2017 r. były prawidłowo ujęte w rocznym rozliczeniu dotacji, m.in. w zakresie kwoty otrzymanej (łącznie 76.991,2 tys. zł) i wykorzystanej dotacji (łącznie 73.626,8 tys. zł).

(Dowód: akta kontroli str. 687-689, 693-718)

6. W umowie nr 16/II/D/10001/2580/17/DGA z 21 kwietnia 2017 r.⁴⁵ na realizację zadań związanych z naprawianiem szkód wywołanych ruchem zlikwidowanego zakładu górniczego, w tym szkód powstałych w wyniku reaktywacji starych zrobów⁴⁶, Minister Energii przyznał SRK dotację w wysokości 2.086.155,00 zł. Umową tą zobowiązano SRK do realizacji 15 zadań.

(Dowód: akta kontroli str. 719 – 736)

W ramach tej umowy, SRK przekazano dotację w wysokości 2.086.149,88 zł, z której wydatkowano 2.033.857,18 zł. Kwota niewykorzystanych środków wyniosła 52.292,72 zł i została zwrócona 8 stycznia 2018 r. czyli w terminie określonym w art. 168 ustawy o finansach publicznych.

(Dowód: akta kontroli str. 813 – 815, 860)

Na podstawie badania wniosków o przyznanie dotacji budżetowej za poszczególne miesiące 2017 r. w zakresie spełnienia wymagań formalnych, zgodności tych wniosków z zadaniami i kwotami wymienionymi w załączniku nr 3 do umowy,

⁴¹ Zadania nr 4.17-4.30, zadania nr 8.39-8.53 oraz 8.55 i 8.56.

⁴² Plac zwalowy zadanie 4.25.

⁴³ Zadanie nr 7.22.

⁴⁴ Zadania nr 8.37, 8.44, 8.58 i 8.59.

⁴⁵ Zwana dalej: „umową nr 6”.

⁴⁶ Umowa była zmieniana aneksami nr: 1 z 24 maja 2017 r., nr 2 z 18 sierpnia 2017 r. nr 3 z 23 listopada 2017 r. i - nr 4 z 20 grudnia 2017 r.

poziomu zrealizowania w zakresie rzeczowym i finansowym zadań będących przedmiotem dofinansowania w 2017 r. ze środków dotacji, prawidłowości wykorzystania części dotacji za grudzień 2017 r. w wysokości 477.636,19 zł, terminowości składania sprawozdań miesięcznych i rocznych, zgodności rozliczenia rocznego z rozliczeniami miesięcznymi, oraz informowania Ministra Energii o wystąpieniu zdarzeń mających lub mogących mieć wpływ na realizację zadań ujętych w umowie stwierdzono, że:

- SRK otrzymywała w 2017 r. raty dotacji zgodnie z zasadami określonymi w § 4 ust. 2 umowy, każda rata była poprzedzona stosownym wnioskiem i zgodnie z postanowieniami umownymi, do wniosku dołączano sprawozdania miesięczne, zawierające rozliczenie rzeczowo – finansowe zrealizowanych zadań za okres poprzedni. Kwoty dotacji wpływały na wyodrębniony rachunek SRK, określony w umowie dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 737 – 744)

- sporządzone wnioski, będące podstawą otrzymania miesięcznej raty dotacji, odpowiadały zadaniom i kwotom wymienionym w załączniku nr 3 do umowy⁴⁷ nr 6.

(Dowód: akta kontroli str. 745 – 811)

- wszystkie 15 zadań, wymienione w załączniku nr 3 do umowy, zostało zrealizowanych w zakresie rzeczowym i finansowym przewidzianym na 2017 r. Środki z dotacji za grudzień 2017 r. w wysokości 477.636,19 zł wydatkowano zgodnie z umową, na zadania w niej określone.

(Dowód: akta kontroli str. 745 – 747, 812 – 839, 859)

- SRK terminowo składała rozliczenia miesięczne i roczne (§ 6 umowy). W sprawozdaniu za grudzień 2017 r. – w zestawieniu zbiorczym, będącym częścią sprawozdania, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2 umowy nr 6 wykazano nieprawidłową kwotę poniesionych nakładów – 1.113.089,14 zł dla KWKCL Rejon KWK „Powstańców Śląskich – Bytom I”, zamiast kwoty 179.738,42 zł, co zostało opisane w dalszej treści wystąpienia, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*. W pozostałych przypadkach rozliczenie roczne było zgodne z rozliczeniami miesięcznymi.

(Dowód: akta kontroli str. 748 – 749)

7. Na podstawie umowy nr 17/II/D/10001/2830/17/DGA z 8 maja 2017 r.⁴⁸ na realizację zadań związanych z naprawianiem szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego będącego w trakcie likwidacji, w tym szkód powstałych w wyniku reaktywacji starych zrobów⁴⁹ Minister Energii przyznał SRK dotację w wysokości 21.186.110,00 zł⁵⁰.

Z kwoty dotacji otrzymanej w 2017 r. przez Oddział SRK w Brzeszczach KWK „Brzeszcze–Wschód”, w wysokości 5.077.463,35 zł nie wykorzystano dotacji w wysokości 169.261,44 zł, która została zwrócona 8 stycznia 2018 r. czyli w terminie określonym w art. 168 ustawy o finansach publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 861 – 952)

⁴⁷ Ustalonym w aneksie nr 4 z dnia 20.12.2017 r. do umowy.

⁴⁸ Zwana dalej: „umową nr 7”.

⁴⁹ Umowa była zmieniana aneksami nr: 1 z 1 sierpnia 2017 r., nr 2 z 17 listopada 2017 r. i nr 3 z 21 grudnia 2017 r.

⁵⁰ Kwota dotacji otrzymanej 21.019.695,78 zł.

Na podstawie badania dokumentacji dotyczącej Oddziału SRK w Brzeszczach KWK „Brzeszcze–Wschód”, w tym: wniosków o przyznanie dotacji budżetowej za poszczególne miesiące 2017 r. w zakresie spełnienia wymagań formalnych, zgodności tych wniosków z zadaniami i kwotami wymienionymi w załączniku nr 4 do umowy, poziomu zrealizowania w zakresie rzeczowym i finansowym zadań będących przedmiotem dofinansowania w 2017 r. ze środków dotacji, prawidłowości wykorzystania dotacji za listopad 2017 r. w wysokości 1.789.461,96 zł, w tym 570 480,32 zł (I transza) i 1.218.981,64 zł (II transza), terminowości składania sprawozdań miesięcznych i rocznych, zgodności rozliczenia rocznego z rozliczeniami miesięcznymi oraz informowania Ministra Energii o wystąpieniu zdarzeń mających lub mogących mieć wpływ na realizację zadań ujętych w umowie stwierdzono, że:

- SRK otrzymywała raty dotacji zgodnie z zasadami określonymi w § 4 ust. 2 umowy, każda rata była poprzedzona stosownym wnioskiem. Kwoty dotacji wpływały na wydodrębiony rachunek bankowy SRK.

(Dowód: akta kontroli str. 953 – 957, 989, 1091)

- wnioski o dotacje, będące podstawą otrzymania miesięcznej raty dotacji, odpowiadały zadaniom i kwotom wymienionym w załączniku nr 4 do umowy, ustalonym w aneksie nr 3.

(Dowód: akta kontroli str. 958 - 991)

- z ogółu 87 zadań ujętych w załączniku nr 4 do umowy (aneks nr 3), zakończonych zostało 78 zadań, pozostałych 9 zadań będzie kontynuowanych. Środki z dotacji za listopad 2017 r. w wysokości 1.789.461,96 z, wydatkowano zgodnie z umową, na zadania w niej określone.

(Dowód: akta kontroli str. 958 - 1102)

- SRK terminowo składała rozliczenia miesięczne i roczne (§ 6 umowy). Rozliczenie roczne było zgodne z rozliczeniami miesięcznymi.

(Dowód: akta kontroli str. 958 - 991)

W 2017 r. w toku realizacji umów nr 3, 5, 6 i 7 nie wystąpiło zdarzenie mające lub mogące mieć wpływ na realizację zadań ujętych w tych umowach, toteż SRK nie miała podstaw do informowania Ministra Energii o takich zdarzeniach.

(Dowód: akta kontroli str. 1106 - 1108)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dwóch przypadkach⁵¹, SRK dokonała zwrotu kwoty ogółem 305.081,26 zł, stanowiącej część niewykorzystanych dotacji po upływie terminów określonych w umowach zawartych z Ministrem Energii, a mianowicie:

- kwotę 6.734,76 zł przekazano w dniu 16 lutego 2018 r., tj. 16 dni po terminie, który został określony w § 9 ust. 5 umowy nr 3 na 31 stycznia 2018 r.,
- kwotę 298.346,50 zł przekazano w dniu 16 lutego 2018 r., tj. 32 dni po terminie, który został określony w § 9 ust. 5 umowy nr 5 na 15 stycznia 2018 r.

⁵¹ Umowy nr 3 i 5.

Od ww. nieterminowych wpłat przekazano odsetki w kwotach odpowiednio 23,62 zł oraz 2.092,51 zł.

(Dowód: akta kontroli str. 488, 534, 537, 557, 561, 565-572, 687, 689)

Prezes Zarządu SRK wyjaśnił, że Spółka dokonuje zwrotu całości niewykorzystanych środków dotacji pozostających na wyodrębnionych rachunkach bankowych w terminach określonych w poszczególnych umowach. Natomiast zwroty dotacji dokonane w lutym 2018 r. wynikały z weryfikacji planowanych, poniesionych i opłaconych nakładów ze środków dotacji budżetowej dokonywanej w trakcie sporządzenia (w terminie do 20 lutego 2018 r.) sprawozdania z realizacji rocznych planów wraz z rocznym rozliczeniem rzeczowo-finansowym, do czego Spółka zobowiązana była zgodnie z § 6 pkt 3 umów o dotacje.

W związku z powyższym w terminie sporządzania sprawozdania rocznego Spółka dokonała dodatkowego zwrotu środków dotacji budżetowej wraz z odsetkami w kwotach: 6.734,76 zł i odsetki w kwocie 23,62 zł do umowy nr 4/II/D/10001/2580/17/DGA oraz 298.346,50 zł i odsetki 2.092,51 zł do umowy nr 10/1 I/D/10001/2830/17/G DA.

NIK zauważa, iż w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłych okresach zasadne jest skorelowanie w SRK czasu przeprowadzania końcowej weryfikacji danych zawartych w sprawozdaniach z terminem przewidzianym dla zwrotu dotacji.

(Dowód: akta kontroli str. 1121)

2. W sprawozdaniu za grudzień 2017 r., dotyczącym realizacji zadań określonych w umowie nr 6, podano nieprawidłową kwotę poniesionych nakładów – 1.113.089,14 zł dla KWK w Całkowitej Likwidacji Rejon KWK „Powstańców Śląskich – Bytom I”, zamiast kwoty 179.738,42 zł, co skutkowało podaniem nieprawidłowej kwoty łącznej nakładów poniesionych w tym miesiącu dla wszystkich zadań określonych w tej umowie – zawyżono wartość o 933.350,72 zł. W sprawozdaniu rocznym wykazane nakłady były podane w prawidłowej wysokości.

Jak podała Zastępca Głównego Księgowego, przyczyną podania niewłaściwej kwoty było założenie błędnej formuły sumowania w programie Microsoft Excel, za pomocą którego sporządzono sprawozdanie. Korekta sprawozdania została przesłana do Ministerstwa Energii w czasie kontroli NIK, w dniu 12 marca 2017 r.

(Dowód: akta kontroli str. 840 – 843 i 850 – 858)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższą ocenę wynikającą z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵², wnosi o podjęcie działań zapewniających:

1. Prawidłowe sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań finansowanych ze środków budżetu państwa;
2. Terminowy zwrot niewykorzystanych środków dotacji.

⁵² Dz. U. z 2017 r. poz. 524, zwanej dalej „ustawą o NIK”.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 26 marca 2018 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontrolerzy
Izabela Pilarek
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....

**Kontroler
Anna Hulboj
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....

**Kontroler
Jerzy Horodecki
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....

**Kontroler
Tomasz Raszka
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....